

The Example of a Study of Socio-Cultural Education at the Early Childhood: Architect Sinan¹

Sevgi Coşkun Keskin² and Duygu Daysal Ersoy³

²Sakarya University, Education Faculty, Turkey, ³Social Studies Teacher, Private Sector, Turkey

ARTICLE INFO

Article History:

Received

14.04.2011

Received in revised form

08.06.2011

Accepted

06.04.2012

Available online

02.04.2012

ABSTRACT

This study aims to build an example that shows children in early childhood can learn historical Turkish figures taken place in their culture within the framework of socio cultural education. Because the idea of difficulty for children in understanding concepts and facts about past in this period, also reflected in pre-school programs. For this reason objectives about important historical Turkish figures that lived in the past are not included in programs. It is important to demonstrate the lack of that situation in the program. To resolve these deficiency activities were carried out in a kindergarten in the age group of 6 by developing appropriate pre-school activities for 2 weeks related to Architect Sinan who provided important contributions to Turkey with his works. In this study which is carried out with action research pattern of qualitative research methods, 5 activities prepared about Architect Sinan were applied 16 students in the early childhood period. A month after the application children were interviewed by asking questions that were prepared on the subject. Documents, observation records and interview questions obtained from application process were subjected to descriptive analysis and data analysis is carried out. Thus, it was investigated that learning Architect Sinan is possible or not and through which activities learning can occur. At the end of the study, it is determined that when the appropriate activities are prepared children in the early childhood can learn historical Turkish figures who lived in the past and provided socio-cultural contributions to our nation. A month after applying activities, 14 of 16 students remembered the Architect Sinan and his works and appreciated him. In addition, it is seen that these activities activate children's problem solving skills, aesthetic feelings and persistent imagination. Therefore, it is proposed to include socio cultural activities for early childhood programs, enrichment of samples of events in this regard, training of early childhood educators in this direction, and providing materials such as song, ront, visuals in addition to cartoons, and movie productions to the educators of this period.

© 2012 IOJES. All rights reserved

Keywords:

Socio-Cultural Education; Early Childhood; Identity Development; Historical Turkish Figures; Architect Sinan

Extended Summary

Purpose

This study aims to demonstrate that children in early childhood can learn historical Turkish figures who take place in their culture within the framework of socio cultural education. The idea that children in early childhood have difficulties in learning historical concepts and facts has reflected in pre-school programs. For this reason, learning outcomes about important historical Turkish figures lived in past are not included in the program. It is important to demonstrate that lack of the program. To compensate that lack,

¹This study is a part of thesis named "Cultural Education in Early Childhood: The Famous Historical Turkish Figures".

² Corresponding author's address: Sakarya University, Faculty of Education, Department of Elementary, Social Studies Education, Hendek/Sakarya/Turkey
Telephone: 0264 6141033/7156 Fax : 0264 6141034 & e-mail : scoskun@sakarya.edu.tr

new activities related with "Architect Sinan", who had contributed to Turkey with his socio-cultural works, were developed and implemented for 2 weeks at a kindergarten with 6-age level children.

Method

Qualitative researches provide opportunities to analyze phenomenon in its natural settings and to obtain neutral information about them (Mayring, 2000). People behave naturally when they stay and are observed in their own natural environment (Balci, 2004). For those reasons and because of illiteracy of subject group, a qualitative research pattern was applied with an action research method, the researcher participated study actively in order to implement the activities and to determine deficiencies.

In this way, five activities related with Architect Sinan, who is an important representative of Turkish culture and have various characteristics together, were implemented with 16 students at 6-age group after the permissions of their families. The implementations lasted 2 weeks and were recorded with camera.

Researcher both developed the activities and collected data in implementation as an active participant. Moreover, group interviews with the students before the implementation and individual interviews with each one after the implementations were arranged and completed. For document analysis, the students were invited to express their own paintings, created during activities. Camera recordings were scripted at the same day they were recorded. All other collected materials were also investigated in document analysis. All separate data was also analyzed in a whole perspective. While preparing the activities and analyzing the students' dialogs, opinions of field experts were applied.

Results

In research process, "playing games, drama, storytelling, making model and painting" activities were implemented. As a result of implementations, it is found that:

- The students had no idea about the profession of architecture
- Out of 16, 13 students could provide a solution for a given problem
- One student offered a new activity spontaneously, and others attended that activity in the classroom
- All students participated the drama activity voluntarily, and had difficulty in working in small groups
- In the painting activity, all students, except one, painted about Architect Sinan of his works; all students interested in model making activity.

One month later after finishing activities, the students were told about the features and characteristics of Architect Sinan, and 14 of them were remembered him.

Discussion and Conclusion

At the end of this study, following results were obtained:

- ⊙ Socio cultural education can be given with the properly developed activities for learner's age.
- ⊙ The students, in opposed to general opinion, can learn historical cases and figures, and remember them even after a while.
- ⊙ The students can imagine cases about past when they are described.
- ⊙ Via the activities, which are developed to teach socio cultural education, the students can use "continuous imagination", propose solutions for given problems, and design activities.
- ⊙ The students have positive feelings toward Architect Sinan.

Choosing right terminology about learning subjects related with the society at early childhood is one of the important problems in this field (Kroghl & Slentz, 2001). Especially at cases about history of society, the problem becomes severe. However, as Maria Montessori and John Dewey stated at the beginning of the century, active learning can only be achieved when teaching social and cultural subjects is constructed on real life experiences (Kroghl & Slentz, 2001). In this study, the activities which are based on real life experiences and targeted to teach a figure who lived in past and historical facts, are implemented with respect to the cognitive development levels, and it seems that they can learn those kind of subject.

As mentioned earlier, social studies include knowledge, skills and behaviors for being affective citizens. Democratic values, history, culture and concepts with skills about geography lead to the main goals of social studies education (Chopin & Messick, 1999). Those goals of social studies take place, in early childhood program according to the learners' levels. However, historical and cultural subject including past events are not covered because of the lack of students in perception of time. It is found in this study that this lack does not hamper students to appreciate their history. The findings given above show that children at early childhood can learn figures and events belong to past, remember Architect Sinan, who is not covered in their program and being heart at first time, and like activities which they participated actively. For those reasons, it is thought that socio cultural education can be implemented at the current early childhood program in Turkey around following learning outcomes:

- Comprehending how social life goes on
- Explaining main features of own culture
- Saying that there are different people with different roles in society.
- Accepting own and others' diverse features
- Explaining the feelings about artworks
- Constructing products with the aesthetic properties.

By this way, it can be obtained that the students know their historical culture, like and respect it. Moreover, at early childhood, as an important phase for identity development, students can consubstantiate the famous Turk elders lived in past which can contribute to the identity development. For this purpose both Ministry of Education, to which pre-schools are linked, and media should do own parts; materials such as cartoons, ront, songs, stories and other kind about those subject should be utilized for the teachers. Besides, the implementation and importance of socio-cultural subjects at schools should be emphasized by training pre-schools teachers and in service teachers. This study is an example study for teaching socio-cultural subjects with past events at early childhood period. In subsequent researches, more studies with more examples about how socio cultural subjects are taught and how those teaching affect children are recommended.

Erken Çocukluk Döneminde Sosyo- Kültürel Eğitime Dair Örnek Bir Çalışma: Mimar Sinan³

Sevgi Coşkun Keskin⁴ ve Duygu Daysal Ersoy⁵

⁴Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türkiye, ⁵Uzman Sosyal Bilgiler Öğretmeni, Özel Sektör, Türkiye

MAKALE BİLGİ

Makale Tarihi:

Alındı

14.04.2011

Düzeltilmiş hali alındı

08.06.2011

Kabul edildi

06.04.2012

Çevrimiçi yayımlandı

02.04.2012

ÖZET

Bu çalışma, erken çocukluk dönemindeki çocukların, sosyo- kültürel eğitim çerçevesinde kendi kültüründe yer almış önemli Türk büyüklerini öğrenebileceklerine yönelik bir örnek oluşturmayı amaçlamaktadır. Bu dönemki çocukların geçmişe dair kavramları ve olguları anlamakta zorluk çekeceği düşüncesi, okul öncesi eğitim programlarına da yansımıştır. Bu nedenle programlarda geçmişte yaşamış önemli Türk büyüklerine dair kazanımlara yer verilmemiştir. Bu durumun programdaki eksikliğini ortaya koymak önemlidir. Bu eksikliği gidermek için, Türkiye'ye sosyo kültürel eserleriyle önemli katkılar sağlayan Mimar Sinan ile ilgili okul öncesi düzeyine uygun etkinlikler geliştirilerek, 2 hafta süreyle 6 yaş grubunda bir anaokulunda uygulamalar gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması deseniyle gerçekleştirilen bu çalışmada, Mimar Sinan ile ilgili hazırlanan 5 etkinlik erken çocukluk dönemindeki 16 öğrenciye uygulanmıştır. Uygulamadan bir ay sonra öğrencilerle görüşülmüş, onlara konuyla ilgili sorular yöneltilmiştir. Uygulama sürecinde elde edilen doküman, gözlem kayıtları ve görüşme soruları betimsel analize tabi tutularak analizi yapılmıştır. Böylece erken çocukluk dönemindeki çocukların Mimar Sinan'ı öğrenmesinin mümkün olup olmadığı ve bu durumun hangi etkinliklerle gerçekleştirilebileceği araştırılmıştır. Araştırma sonucunda; erken çocukluk dönemindeki çocukların, geçmişte yaşayan ve sosyo-kültürel anlamda milletimize katkıda bulunan Türk büyüklerini uygun etkinlikler hazırlandığında öğrenebilecekleri tespit edilmiştir. Etkinlikler uygulandıktan bir ay sonra 16 öğrenciden 14'ü Mimar Sinan'ın, yaptığı eserleri hatırlamış ve O'nu takdir etmişlerdir. Ayrıca bu etkinliklerin, çocukların problem çözme becerilerini, estetik duygularını, süregelen hayal güçlerini harekete geçirdikleri görülmüştür. Bu nedenle erken çocukluk dönemine yönelik programlarda sosyo-kültürel konulara yer verilmesi, bu konuda etkinlik örneklerinin zenginleştirilmesi, erken çocukluk dönemi eğitimcilerine bu yönde eğitim verilmesi, sosyo-kültürel konuları kapsayan çizgi film, film gibi yapımların yanı sıra şarkı, ront, görseller gibi materyallerin bu dönem eğitimcilerine sağlanması önerilmektedir.

© 2012 IOJES. Tüm hakları saklıdır

Anahtar Kelimeler:

Sosyo-Kültürel Eğitim, Erken Çocukluk Dönemi, Kimlik Gelişimi, Türk Büyükleri, Mimar Sinan

Giriş

Çocukların, düşünülenin aksine, küçük yaştan itibaren dünyayı algıladıkları bilinmektedir. Dünyayı keşfetme çabası içindeki çocuklar, büyüklerin "henüz çok küçük, anlamaz" yargılarına rağmen, gördüklerini ya da işittiklerini zihinsel bir süzgeçten geçirir ve anlamlandırmaya çalışırlar. Bireyin öğrenme yeteneğinin en güçlü olduğu zaman dilimi, erken çocukluk dönemidir. Erken çocukluk dönemi; doğumla başlayan, sekiz yaşına kadar devam eden süreçtir ve bu süreç anaokulu eğitimini de kapsamaktadır. Erken çocukluk dönemi, birçok kaynakta (Reiersen, 2011) 0-6, bazılarında (Woods, 2005; Farris, 2001) ise 0-8 yaş aralığı olarak kabul edilmektedir.

0-6 yaş arasındaki çocukları kapsayan erken çocukluk eğitimi oldukça eskilere dayansa da bu dönem eğitiminin günümüzdeki şeklini alması sanayi devriminin gereklilikleriyle ortaya çıkmıştır. Özellikle son yıllarda bu dönemdeki eğitimin çok önemli olduğu konusunda tüm uzmanlar hem fikirdir. Çünkü erken çocukluk döneminde bireyin kazandığı tecrübeler, beynin çalışma biçimini de belirlemektedir. Bu dönem, beyin fonksiyonları açısından da büyük öneme sahiptir. Araştırmalara göre; beynin en önemli kısmı ilk altı

³Bu çalışma "Erken Çocukluk Döneminde Sosyo-Kültürel Eğitim: Ünlü Türk Büyükleri" adlı yüksek lisans tezinin verilerinden faydalanılarak yapılmıştır.

⁴Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD, Hendek/Sakarya/Türkiye

Telefon: 0264 6141033/7156

Fax: 0264 6141034 & e-posta: scoskun@sakarya.edu.tr

yıl içinde gelişmektedir. Bu süreç nöronlar arasındaki bağlantının en yüksek olduğu dönemi içerirken, çocukluğun niteliği beynin işlevselliğini belirlemektedir (Nash, 1997). Ayrıca bu dönemde zihinsel gelişim büyük ölçüde tamamlanmaktadır (Poyraz ve Dere, 2003). Bu bağlamda; çocuklara sunulan karmaşık ve farklı algılama ortamları, deneyimler, gelecek öğrenme becerilerine zemin oluşturmaktadır (Bekman, 1999). Böyle bir dönemde alınan eğitimin, çocuk gelişimine katkı sağladığı, sonraki dönemlere önemli derece alt yapı sağladığı araştırmalarla da kanıtlanmıştır.

Demiriz, Karadağ ve Ulutaş'a (2003) göre; okul öncesi dönem çocukları, çevreyi tanımaya başlarken iletişim kurmaya çalışmakta, toplumun kural ve değer yargılarını öğrenmekte ve tüm bunların sonucunda kendine ait davranış ve alışkanlıklar geliştirmektedirler. Böylece çocuklar hem kendilerini geliştirmekte hem de sosyalleşerek karakterlerini oluşturmaktadırlar. Küçük yaşta çocuklara karakter ve değer eğitimi verilmeye başlanması, çocuğun dikkatinin bu konular üzerine çekilmesi gelecek yıllarda kalıcılık sağlanabilmesine ortam hazırlayacaktır. Mindes (2005a) erken çocukluk dönemindeki çocuğunun karakter eğitimi, sosyal bilgiler öğretimi kapsamında bireyin sosyal öğrenme ve kendini geliştirmesiyle verilmesini, günümüzün yükselen eğitim düzenlemeleri içinde yer aldığını belirtmektedir.

Çocuğun karakter gelişiminde en önemli olgulardan biri de özdeşim kurmaktır. Özdeşleşme, kişinin bir başka insanı model alarak kendini şekillendirdiği bilinçsiz işleyen bir savunma mekanizmasıdır (Budak, 2000). İnsan, bağımsız olma yolunda karşılaştığı nesnelere özdeşleşerek birey olur. Onlardan edindiklerini kişiliğinin bir parçası yapabildiği gibi bu edimlerini terk de edebilir. Böylece bilgi ve beceriler, kişiden kişiye aktarılabilir kimlik oluşturulur. (URL 1; Yavuzer 2002)

Erken çocukluk döneminde öğrenme yaşantısı sınırlı olan çocuklar, meraklı ve öğrenmeye heveslidirler. Bu durum, çocukları öğrenmeye açık hale getirmektedir. Bu yaşlarda edinilen yanlış kavramlar ve edimler çocukların zihnine sağlam bir şekilde yerleşir ve değişmeye karşı dirençlidir (Black, 2006; Lannes & diğerleri, 1998). Kimlik gelişiminde önemli bir yer tutan bu dönemde, öğrenciler çeşitli kişileri kendilerine model alarak onlarla özdeşim kurarlar ve onlar gibi olmaya çabalarlar. Bu nedenle çocukların bu dönemde karşılaşmaları gereken karakterler onun kimlik gelişimine katkı sağlayacak nitelikte olmalıdır. Öte yandan kişiliğin başlangıç aşamasını oluşturan bu dönemindeki çocuğun, içinde bulunduğu toplumun parçası olduğunu bilmesi ona güven vermektedir (Daysal Ersoy, 2011).

Erken çocukluk döneminde verilen eğitimin içeriği, ülkeden ülkeye değişiklik gösterse de temel amaçları arasında çocuğu ilköğretime ve tüm gelecek yaşama hazırlamak, zihinsel, sosyal, vs. gelişimini desteklemek ve ülke kültürünü çocuğa benimsetmek (Jackman, 2001; MEB, 2003; Mindes, 2005a) yer almaktadır. Bu konuların öğretimi matematik, fen bilimleri, sosyal bilimler, müzik, beden eğitimi gibi birçok disiplin bağlamında yer alır. Türkiye'de ise aynı amaçlar benimsense de sosyo kültürel konuların eğitimi ihmal edilmektedir. Özellikle tarihi içinde barındıran konular, geçmiş olgusunu öğrencilerin kavrayamaması göz önünde bulundurularak programlarda yer alamamaktadır. Çünkü zaman duygusu çocuklarda olsa bile bunu doğru ifade etmek 4. sınıfa kadar mümkün olmayabilir. Çocukta sırasıyla gün, ay, yıl, saat ve dakika kavramları doğru kullanılmaya başlanır. 7 yaşındaki bir çocuk geleneksel anlamdaki zaman kavramlarının ne olduğunu söyleyemez. 8 yaşına gelindiğinde çocuklar günlük yaşamları dışında geleceğe de bakabilirler (Kroghl ve Slentz, 2001).

Programda ihmal edilen bu konulardan biri de çocukların kendileriyle doğrudan özdeşim kurabilecekleri Türk Büyüklerinin öğretilmesi konusudur. Oysaki çocuklar geçmişinde yer alan önemli kişileri taklit veya takdir ederek kimlik kazanırlar (Coşkun Keskin, 2007). Buna ilaveten önemli kişilerin öğretilmesi, onların katkıda bulunduğu kültürümüzün öğrenciler tarafından tanınması anlamına gelmektedir.

Sosyo- Kültürel Eğitim

Bu çalışmada sosyal bilgiler öğretimi içinde yer alan, tarihi özelliği bulunan ve kültürümüzle ilgili olan konular "sosyo-kültürel konular"; bunların öğretimi ise "sosyo-kültürel eğitim" olarak adlandırılmıştır.

Erken çocukluk döneminde yer alan okul öncesi eğitim, çocukları sosyal ve ahlaki yönden geliştirmenin yanı sıra ilköğretim kademesine hazırlamayı da amaçlamaktadır (URL 2). Bu amaçlar,

içerisinde “grup içinde yer alma, sosyalleşme, kültürel değerlere sahip çıkma gibi davranış ve değerler ortaya çıkarma (URL 3) gibi sosyal bilgiler dersi içeriğini de barındıran konular yer almaktadır. Erken çocukluk döneminde aktif bir şekilde Sosyal Bilgiler eğitimi yapılırsa, bireyler ileride demokratik değerleri kişiliklerinde barındıran sosyal alanların bilgi, beceri ve davranışları kazanmış olabilirler (NCSS, 1988). Sosyal bilgiler dersi, ilköğretim 4. sınıftan itibaren programda yer almaktadır. Ancak bazı ülkelerde okul öncesi programında da sosyal bilgiler dersi konularına yer verildiği ve bu dersin içeriğinde sosyo-kültürel konuları barındırdığı görülmektedir. Bu ülkelerden biri Amerika Birleşik Devletleri’dir. Bu ülkedeki okul öncesi programında, kendi tarihlerinde yer alan önemli kişilere ve olaylara, yerel tarih gibi konulara yer verilmiştir (Parker & Joralimek, 1997). Bu bağlamda Kroghl ve Slentz (2001) zaman kavramı anlaşılmasa bile çocukların kendi tarihlerini takdir etmeleri için, bazı tarihi olay ve olguların öğretilmesi gerekliliğinden bahsetmiştir. Çünkü küreselleşen dünyada bazı toplumların kültürleri ve tarihi değerleri zaman içinde asimile olmaktadır. Bu durum, bireyi kendi kültüründen uzaklaştıran bir hal almaktadır. Çocuğun kültürünün özelliklerini tanınması, onu kültürüne yabancılaşmaktan uzaklaştıracaktır. Toplumların yaşamları, bıraktıkları ürünler, topluma mal olmuş önemli kişilerin sosyal bilgilerin içeriğinde olduğu düşünüldüğünde, erken çocukluk döneminde bu yönde verilen eğitimin önemi ortaya çıkacaktır.

Yukarıdaki gerekçelerden yola çıkılarak yapılan çalışmada, erken çocukluk döneminde çocukların sosyo-kültürel konuları öğrenebileceği, kendi kültürünün ve bu kültürün içinde yer almış ona katkıda bulunmuş önemli Türk büyüklerinin uygun etkinliklerle öğrenilebileceği üzerinde durulmuştur. Yapılan araştırmalarda erken çocukluk döneminde sosyal bilgiler eğitiminin teorik bilgisini içeren çalışmalara rastlanmıştır (Friedman, 2005; Mindes, 2005b; Yiğit & Sezer, 2009; URL 4) fakat bu durumu gösteren uygulama örneklerine rastlanmamıştır. Bu nedenle yapılan araştırmada uygulamaya yönelik olarak, “Erken çocukluk döneminde 6 yaş grubundaki çocukların kendi kültürünü öğrenmesi çerçevesinde bu kültüre katkıda bulunan Türk büyüklerinden Mimar Sinan’ı öğrenmesi ve hatırlaması mümkün müdür?; Bu amaçla hangi tür etkinlikler yapılabilir?” sorularına yanıt aranmıştır. Araştırmaya Mimar Sinan’ın konu olması, onun farklı kişisel özelliklere sahip ve kültürümüzde önemli bir şahsiyet olmasından kaynaklanmaktadır.

Yöntem

Bu araştırmada, görünenlerin ardında yatanları görebilmek, derinlemesine bilgiye ulaşmak amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması kullanılmıştır. Nitel yöntem, doğal ortamda yapılan bir incelemedir ve bu nedenle katılımcıların gerçek davranışlarına tanıklık etme imkânı vermektedir (Balci, 2009). Eylem araştırması ise, sosyal bağlam içinde yer alan faaliyetlerin niteliğini geliştirmeye çalışmadır. Bu süreç, eylemin gerçekleştiği ortamdaki, kişi ve faaliyetlerden oluşmaktadır. Eylem araştırmaları; öğretmenin rolünü araştırmacı öğretmene çevirmiş ve içinde bulunduğu alanın ihtiyaçlarını, boşluklarını en iyi hisseden kişiyi çözüm merkezi haline de getirmiştir. Eylem araştırmaları, araştırmacının da sürecin içinde yer aldığı araştırma planlarıdır ve eksiklikleri daha iyi görmeyi sağlamaktadır (Büyüköztürk ve diğerleri, 2009). Yapılan bu araştırmada da yukarıda belirtilen sorulara yanıt vermek için araştırmacı öğretmenin katılımcı gözlemci, soruna çözüm arayıcı ve etkinlikleri uygulayıcı unsur olarak araştırma sahasında bulunması gerekmektedir. Bu nedenden dolayı eylem araştırması tercih edilmiştir. Bu desenin tercih nedenlerinden biri de araştırma grubunun 6 yaşındaki çocuklardan oluşmasından dolayı, onlarla birebir iletişim halinde olunması ve onların okuma yazma bilmemesi nedeniyle eylemlerinin katılımcı gözlemci tarafından yorumlanmasının gerekliliğidir.

Verilerin Toplanması

Araştırmada geliştirilen etkinlikler, orta sosyo ekonomik düzeydeki bir okul öncesi eğitim kurumunda 6 yaş grubunda eğitim gören 16 öğrenciyle 2 hafta süresince uygulanmıştır. Bu uygulamadan bir ay sonra öğrencilerin hatırlama düzeylerini belirlemek için görüşme yapılmıştır. Böylece araştırma bir buçuk ay süresinde tamamlanmıştır. Araştırmanın yapılması için çocukların ailelerinden sözlü olarak izin alınmıştır. Araştırma sürecinde, katılımcı gözlem ve yapılandırılmamış gözlem ile veriler elde edilmiştir.

Araştırmacı etkinlikler süresince grubun içerisinde yer almış, öğrencilerin tüm mesajlarına tanıklık etmiştir. Mimar Sinan ile ilgili iki hafta süren 5 etkinlik planlanmıştır. Bu etkinliklerin uygulanması süreci

video kamera ile kayıt altına alınmıştır. Bu bağlamda 3 saatlik video görüntüsü elde edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin etkinlikler sırasında çizdikleri resimler ve resimler üzerine konuşmalar doküman olarak toplanmıştır.

Verilerin Çözümlemesi

Elde edilen kayıtlar ve dokümanlar; betimsel analize tabi tutulmuştur. Hem görüntü kayıtlardaki söylemler ve hem de çizilen resimler üzerinde yapılan anlatımlar yazıya dökülmüştür. Kamera kayıtları, günü gününe yazıya aktarılmış ve aktarım sırasında öğrencilerin isimlerinin baş harfleri ve cinsiyetlerinin baş harfi kullanılarak kısaltılmıştır. Ayrıca, araştırmacı öğretmen için AÖ, sınıf öğretmeni için de SÖ harfleri kullanılmıştır. Betimsel analizde görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir şekilde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilmektedir. Bu tür analizde amaç elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir şekilde okuyucuya sunmaktır. (Yıldırım & Şimşek, 2006). Yapılan çalışmadaki bulgular da sistematik bir yaklaşım ile önce görüşmeler ve gözlem notları özgün haline yakın bir şekilde betimlenmiş arkasından neden ve sonuçları açıklayıcı bir şekilde yorumsal analiz yapılmıştır.

Bulgular

Yukarıda da belirtildiği gibi araştırmada “*Erken çocukluk döneminde 6 yaş grubundaki çocukların kendi kültürünü öğrenmesi çerçevesinde bu kültüre katkıda bulunan Türk büyüklerinden Mimar Sinan’ı öğrenmesi ve hatırlaması mümkün müdür?; Bu amaçla hangi tür etkinlikler yapılabilir?*” sorularına yanıt aranmıştır ve aşağıdaki bulgular elde edilmiştir. Aşağıda önce sınıfta yapılan etkinlikler verilmiş yeri ve zamanı geldiğinde de yorumsal analizler yapılmıştır.

Mimar Sinan İle İlgili Yapılan etkinlikler

Mimar Sinan, Osmanlı Devleti’nin gücünün doruğuna vardığı Kanuni Sultan Süleyman döneminden (1520-1566) başlayarak Sultan II. Selim’in (1566-1574) ve Sultan III. Murad’ın (1574-1595) saltanatları sırasında, İstanbul başta olmak üzere farklı yerlerde devletin gücünü simgeleyen eserler verme imkânını elde etmiştir. Osmanlı Devleti’nin baş mimarıdır. Mimarlık yıllarından önce Osmanlı’da devşirme bir asker olan Mimar Sinan, 300 den fazla eser bırakmıştır. Onun eserlerinde, taşa işlenmiş anlam, taşa dondurulmuş müzik, fırınlanarak taşlaşmış lale bahçeleri, statik ilmi ile ifade edilen mimarının izleri vardır (Cansever, 2005).

Araştırmada, Mimar Sinan ile ilgili geliştirilen ve uygulanan etkinlikler şunlardır:

- Oyun Oynama Etkinliği
- Drama Etkinliği
- Hikâye Anlatma Etkinliği
- Maket Yapma Etkinliği
- Resim Yapma Etkinliği

Bu etkinliklerin sonunda öğrencilerin, kültürel değerleri hakkında fikir sahibi olması, kültürüyle gurur duyması, bir problem durumunda probleme yönelik çözüm oluştururken yaratıcı düşünme becerisini harekete geçirmesi, mimarlık mesleğini öğrenmesi amaçlanmıştır.

Oyun oynama etkinliği. Bu etkinlik çalışmanın ilk aşamasını oluşturmaktadır. Bu nedenle önce öğrencilerin mimarlığın ne olduğunu bilip bilmedikleri öğrenilmeye çalışılmıştır. Öğrencilerden daire şeklinde oturmaları öğretmenin soracağı soruyu bilemeyenlerin dairenin dışına çıkması istenmiştir.

Diyalog 1: Mimar Kime Denir?

Uygulama Tarihi:16. 03. 2010

1. **AÖ:** Çocuklar bir soru sormak istiyorum. Mimar kimdir? Kime denir ne iş yapar mimarlar?
2. **KD:** Resim yapar.
3. **EB:** Cam yapar, ayna yapar.
4. **Kİ:** Tahta yapar.
5. **SÖ:** O tahtayı ne yapar?
6. **Kİ:** Ev yapar.
7. **KS:** Polistir.
8. **EEE:** Araba lastiği satar.

Diyalogda da görüldüğü üzere öğrencilerin başlangıçta mimarlık mesleği üzerine herhangi bir bilgileri yoktur. Bunun üzerine aşağıdaki diyalog gerçekleştirilerek, öğrencilerin mimarlık mesleğini diğer mesleklerin arasından bulması istenmiştir.

Diyalog 2: Ne İş Yapar?

Uygulama Tarihi:16. 03. 2010

1. **AÖ:** Öğrencileri var ne iş yapar?
2. **ET:** Öğretmen.
3. **AÖ:** Bizi korumaya çalışır, silahı var.
4. **EEE:** Polis.
5. **AÖ:** Süpürgesi var yolları temizler ne iş yapar?
6. **EB:** Çöpçü.
7. **AÖ:** Sebzeleri meyveleri var bunları satar.
8. **KB:** Sebzeci... Pazarcı.
9. **AÖ:** Bu insan ev yapıyor, okul yapıyor, binalar yapmış, bu adamın mesleği ne olabilir?
10. **KB:** Tamirci.
11. **AÖ:** Tamir etmemiş, baştan yapmış.
12. **Kİ:** Boyacı.
13. **AÖ:** Ama o sadece boyar bina bitince, bu binayı yapıyormuş.
14. **KD:** İnşaat.

Diyalog 2’de görüldüğü üzere araştırmacı öğretmenin mimarlık mesleğiyle ilgili ipuçlarına rağmen öğrencilerin; s-10: “tamirci”, s-12: “boyacı” söylemlerinde bulunmasından mimarlık mesleği ile ilgili bir fikri olmadığı anlaşılmaktadır. Bu durum, Vygotsky’nin bilginin bulunulan bağlamsal çevrede şekillendiği (Woolfook, 1998) yönündeki düşüncesini desteklemektedir. Bu etkinlik, çocukların meslekleri tanımaları ve programda yer alan “toplumda farklı rollere sahip kişiler olduğunu söyleme” kazanımını gerçekleştirmek için uygundur.

Yukarıdaki diyalogların ardından öğrencilerle “suya battı” adlı oyun oynattırılmıştır. Oyun için mavi bir kumaş zemine serilmiştir. Bu mavi kumaşın bir dere olarak düşünülmesi gerektiği söylendikten sonra öğrenciler derenin bir kenarına, araştırmacı diğer kenarına geçmiştir. Araştırmacı derenin çok hızlı aktığını ancak kendisinin öğrencilerin yanına gitmek istediğini söyleyerek, onların yanına nasıl geçeceğine dair öğrencilerden yardım istemiştir. Etkinlikle ilgili diyalog aşağıda verilmiştir.

Diyalog 3: Karşıya nasıl geçeceğim?

Uygulama Tarihi: 16. 03. 2010

1. **KS:** (Yerdeki mavi bezin/derenin kenarında) Dikkatli dikkatli, kenardan!
2. **KS:** Uçan balonlarımı alayım.
3. **EA:** Uçakla geldim,
4. **KB:** Uçan balonla geçerim, sepetli balon.
5. **EB:** Gemi.
6. **EV:** Ben köpekbaliğına tutunurum, gelirim.
7. **EEE:** Kaykay yapar gelirim, sörf.
8. **EM:** Kayık yaparım.
9. **AÖ:** Bir zamanlar yaşamış olan bir dedemiz vardı. Adı Mimar Sinan. O, bu dereden karşıya geçmek için Çok güzel köprüler yapmıştır. (Mimar Sinan'ın yapmış olduğu köprüler gösterilir.)

Bruner'e (1972) göre oyun çocukların davranışlarındaki seçenekleri artırarak onların problem çözme becerilerine katkı sağlar (Johnson, Christie & Yawkey, 1998). Yukarıdaki söylemlerde, öğrencilerin oyun içinde dereden karşıya geçmek için farklı çözüm yolları ürettiği görülmektedir. Çocukların ileri sürdüğü çözüm yollarının çeşidinin fazla olmasının nedeni, oynanan oyunun onların iraksak düşünme becerilerini (Pepler & Ross, 1981) sergilemelerini sağlaması olabilir. Iraksak düşünmeye bağlı olarak çözüm önerilerinde öğrencilerin hayal güçleri ve yaratıcılıkları ön plana çıktığı görülmektedir. Bu etkinliğin programda içeriğinde yer alan fakat kazanım şeklinde ifade edilmeyen, "problemi söyleme, çözüm yolları önerme, seçilen çözüm yollarını deneme ve en uygun çözüm yoluna karar verme" şeklindeki becerileri gerçekleştirebileceği anlaşılmaktadır.

Etkinlik sonunda Mimar Sinan'ın kim olduğu öğrencilere hissettirilmiştir. Öğrenciler ise O'nun eserlerini beğendiklerini gösteren tepkiler vermiştir.

Drama etkinliği. 40 dakika süren drama etkinliği öncesinde öğrencilere Mimar Sinan hakkında bir hikâye anlatılmış, sınıfa Mimar Sinan'ın ve eserlerinin fotoğrafları asılmıştır. Öğrenciler, hikâye anlatımının sonunda drama yapmışlardır. Öğrenciler kendi isteğiyle Mimar Sinan'ın eserlerini canlandırmışlar ve daha sonra yaptıkları çalışmayı değerlendirmişlerdir. Aşağıda bu etkinlikten elde edilen bulgular verilmiştir.

Diyalog 4: Hikâye Anlatımı

Uygulama Tarihi: 17. 03. 2010

1. **AÖ:** Dün mimarın kim olduğunu öğrendik mi?
2. **EG:** Söyle şey yapmıştı (yerde köprü gösteriyor).
3. **AÖ:** Köprüydü.
4. **TÖ:** Yine yapalım.

Diyalogda da görüldüğü gibi EG (s-2): "şöyle şey yapmıştı" söylemi ile Mimar Sinan ve eserleri arasında eylemsel örtüştürme yapmış, böylece Mimar Sinan'ın ismini hatırlayamasa da yaptıklarını hatırladığını göstermiştir. Etkinlik esnasında sınıfta bulunan tüm öğrenciler (s-4): "yine yapalım" diyerek etkinliğe karşı olumlu tutum geliştirdiklerini göstermişlerdir. Aynı diyalogun devamı aşağıda verilmiştir.

5. **Tüm Öğrenciler:** (Süleymaniye Camiinin resminin görülmesi üzerine) Vaaaauuuuuy...
6. **AÖ:** Bakın bu da içi, nasıl yüksek bir bina. Şimdi bu hikâyeyi siz canlandırabilir misiniz, drama yapabilir misiniz?
7. **Tüm Öğrenciler:** Evet!
8. **EB:** Ben cami olurum.
9. **EG:** Bak canlı cami oldum.

Tüm öğrenciler, söylem 5'te Mimar Sinan'ın eserlerini gördüklerinde esere olan beğenilerini ifade etmişlerdir. EB (s-8): "*ben cami olurum*" söylemi ile kişisel analogi yapmaktadır. Kişisel analogi bireyin kendini cansız varlıkların yerine koyarak ona kişilik özelliği kazandırmasıdır (Gordon, 1961). Bu gibi durumlarda, kişi problemle bütünleştiği için problemin tüm yönlerini hisseder ve yaratıcılığı ortaya çıkar (Ercan, 2010). Bu etkinlikte canlı cami olan öğrencilerin kimisi cami süsü, kimisi minareleri (4 adet), kapısı ve merdiveni olmuşlardır. Böylece öğrenciler hem caminin bölümlerini öğrenmişler, hem de Mimar Sinan'ının eserlerine verdikleri değeri sergilemişlerdir.

Diyalog 5: Drama değerlendirmesi

Uygulama Tarihi: 17. 03. 2010

1. SÖ: Siz camiyi bitirince bir ziyaretçi geldi dua etti ona soralım bakalım ne düşündü?
2. ES: İyi ki yapılmış dedim.
3. SÖ: Kim yapmış biliyor musun?
4. ES: Mimar Sinan.
5. Tüm Öğrenciler: Mimar Sinan...
6. Sınıf Öğretmeni: Mimar Sinan'ı seviyor muyuz?
7. TÖ: Evet.
8. SÖ: Neden?
9. KB: Çünkü o her şeyi yapıyor.

Yukarıda yer alan diyalogda drama çalışması sonrasında öğrencilere ne düşündükleri sorulmuş ve yanıtlar alınmıştır. Söylemlerde öğrencilerin, Mimar Sinan hakkında fikir sahibi oldukları ve olumlu düşünceler geliştirdikleri görülmektedir. Bu nedenle etkinliğin programda olmayan, "*kendi kültürünü tanıma ve olumlu bakış açısı geliştirme*" şeklindeki kazanımlara uygun olduğu düşünülmektedir.

Maket hazırlama (mimar kim?) etkinliği. Bu etkinlik için sınıfa benzer üç ev maketi getirilmiştir. Öğrenciler de üç gruba ayrılmıştır. Her gruba bir maket verilmiş ve mimar olmaları, maketi yapmaları istenmiştir. Çalışma süresinde araştırmacı zaman zaman tüm gruplara destek sağlayarak yardımcı olmuştur.

Yandaki resimde öğrenciler maketlerini başarıyla bitirmişlerdir. Ancak çalışma sırasında birbirleriyle rekabet yaşamışlar ve bu durum aralarında problem yaratmıştır. Çalışma sonunda öğrenciler, mimarlığın zor bir iş olduğunu ifade etmişlerdir. Böylece ilgili Türk büyüğünün mesleğini takdir etmişlerdir.

Maket etkinliği içinde öğrencilere Mimar Sinan'ın eserleri hayal ettirilmiştir. İlgili diyalog aşağıdadır.

Diyalog 6: Hayal Et

Uygulama Tarihi: 18. 03. 2010

1. SÖ: Uzun zaman çalışmış, emek vermiş, onun için biz Mimar Sinan'ı çok önemsiyoruz, çok zor eserler yapmış. Mimar Sinan'ın eserleri neden önemli biliyor musunuz? Bundan yıllar önce camiler, saraylar yaptığı halde hala kullanıyoruz. Bakın biz bir maket yaptık hemen yıkıldı. Mimar Sinan bir de süslemelere önem vermiş. Laleler desenler kullanmış, süslemiş göze güzel görünmesini de

istemmiş. Şimdi gözlerinizi kapatıp benim dediklerimi hayal edin, önümüzde kocaman bir kapı, kapının önündeyiz şimdi ben yavaşça kapıyı açıyorum, herkes arkamda sıra olmuş, kapıyı açtım tavana bakıyoruz tavanda, mavi yeşil, kırmızı işlemler var. Gördünüz mü?

2. **Tüm Öğrenciler:** Evet!
3. **Sınıf Öğretmeni:** Hiç bizim evin tavanlarına benzemiyor, lambalara bakın nasıl?
4. **Tüm Öğrenciler:** Taşlı.
5. **Sınıf Öğretmeni:** Şimdi uyuyanlar Mimar Sinan'la karşılaşacak, önümüze merdiven çıktı tam karşımızda pencerenin önünde bize arkası dönük biri var. Uzun bir kaftanı var. Bakalım O mu?
6. **KB:** Gerçekten gördüm.
7. **Sınıf Öğretmeni:** Ne, söylemek istersiniz?
8. **KD:** Merhaba.
9. **EB:** Siz çok iyi şeyler yapmışsınız, size teşekkür ederim.
10. **Kİ:** Çok güzel binalar yapmışsın.

Diyalogda tüm öğrenciler hayal ettikleri binanın lambalarının "(s-4):taşlı" olduğunu söylemiştir. Bu durum öğrencilerin daha önceki çalışmalarda gördükleri resimlerden etkilendiklerini göstermektedir. KB'nin Mimar Sinan için (s-6): "gerçekten gördüm" şeklindeki söylemi öğrencinin süregelen düş gücüne sahip olduğu, anlatılan durumları yalnızca zihninde canlandırmayıp eklemelerde de bulunduğunu göstermektedir. EB ve Kİ'nin söylemleri (s-9/10) onların, Mimar Sinan'ın eserlerini beğendikleri ve hakkında olumlu düşüncelere sahip olduklarını göstermektedir. Bu etkinlik programında yer alan kazanımlardan "Estetik özellikler taşıyan ürünler oluşturabilme, Sanat eserleri hakkındaki duygularını açıklama ve Kendi kültürünün belli başlı özelliklerini açıklama" kazanımını kazandırmaya uygundur.

Resim yapma etkinliği. Araştırma sürecinde öğrencilerden, yarım saatlik bir sürede Mimar Sinan'ın resmini yapmaları istenmiştir. İlgili resimlerden ikisi aşağıdadır.

Yukarıdaki görseller, öğrencilerin Mimar Sinan ile ilgili yaptığı resimlerden bazılarıdır ve bu resimlerde öğrencilerin Mimar Sinan'ı yaptığı eserlerle hatırladıkları görülmektedir. Ayrıca öğrencilerin en çok camiyi resmettikleri tespit edilmiştir.

Değerlendirme etkinliği. Etkinliklerin bitiminden bir ay sonra öğrencilerle tek tek görüşülmüş ve Mimar Sinan'ı hatırlayıp hatırlamadıkları öğrenilmeye çalışılmıştır. Öğrencilere, "Bir dedemiz vardı, karşıdan karşıya geçmek için köprüler yapmıştı, binalar yapmıştı. Kimdi o dede, mesleği neydi?" şeklinde yöneltilen soruya, on altı öğrenciden on dördü "Mimar Sinan" yanıtını vermiştir. Bu durum, aradan geçen zamana rağmen öğrencilerin O'nu hatırlamaları, erken çocukluk evresinde geçmiş ile ilgili algılamaları zayıf olduğu düşünülen çocuklara sosyo kültürel konuların öğretilmemesi gerekçesiyle çelişmektedir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu çalışma sonunda;

- ✓ Sosyo kültürel eğitimin öğrencilerin seviyesine uygun etkinliklerle verilebileceği,
- ✓ Öğrencilerin, genel yargının aksine geçmişe ait durumları ve kişileri öğrenebildikleri ve bu kişileri öğrencilerin araya zaman girse dahi hatırlayabildikleri,
- ✓ Geçmişe ait anlatılan durumları hayal edebildikleri,
- ✓ Sosyo kültürel eğitim vermek için geliştirilen etkinliklerle öğrencilerin süregelen düş gücünü kullandıkları, problem durumuna yönelik çözüm ürettikleri, etkinlik tasarlayabildikleri,
- ✓ Mimar Sinan'a karşı olumlu duygulara sahip oldukları tespit edilmiştir.

Erken çocukluk döneminde toplumla ilgili konuları öğrenmeye dair terminolojiyi seçmek, bu alandaki önemli problemlerden biridir (Kroghl & Slentz, 2001). Özellikle toplumun geçmişini ilgilendiren durumlarda, bu problem kendini daha çok göstermektedir. Fakat Maria Montessori ve John Dewey'in de yüzyılın başlarında belirttiği gibi sosyal ve kültürel konuların öğretimi, gerçek yaşam deneyimleri üzerine inşa edildiği takdirde aktif öğrenme gerçekleşebilir (Kroghl & Slentz, 2001). Bu araştırmada da geçmişte yaşayan bir kişi ve tarihi olguların öğretimi için çocukların bilişsel gelişim düzeyleri dikkate alınarak gerçek yaşam deneyimlerine dayalı etkinlikler gerçekleştirilmiş ve öğrencilerin bu tür konuları öğrenebileceği görülmüştür.

Daha öncede belirtildiği gibi sosyal bilgiler etkin bir vatandaş olmaya yönelik bilgi, beceri ve davranışları içerir. Demokratik değerler, tarih, kültür, coğrafyaya yönelik kavram ve beceriler sosyal bilgiler eğitiminin ana hedeflerine yön verir (Chapin & Messick, 1999). Erken çocukluk dönemine ait programlarda sosyal bilgilerin bu hedeflerine öğrenci seviyeleri dikkate alınarak yer verilir. Fakat içinde geçmiş unsurunu barındıran tarih ve kültür konularına (sosyo-kültürel konular) öğrencilerde zaman algısının yetersiz olmasından dolayı yer verilmemektedir. Bu durumun öğrencilerin geçmişini takdir etmelerine bir engel oluşturmadığı, yapılan bu çalışmada da tespit edilmiştir. Yukarıda verilen bulgular, erken çocukluk döneminde yer alan, çocukların geçmişe ait olay ve kişileri öğrenebileceklerini, programda yer almayan ve ilk kez duydukları Mimar Sinan'ı hatırlayabildiklerini, aktif katıldıkları etkinliklerden hoşlandıklarını göstermiştir. Bu nedenle Türkiye'de takip edilen okul öncesi programda (MEB, 2003) yer alan;

- Toplumsal yaşamın nasıl sürdüğünü kavrayabilme,
- Kendi kültürünün belli başlı özelliklerini açıklama,
- Toplumda farklı rollere sahip kişiler olduğunu söyleme,
- Kendinin ve başkalarının farklı özelliklerini kabul etme,
- Sanat eserleri hakkındaki duygularını açıklama,

Estetik özellikler taşıyan ürünler oluşturabilme gibi kazanımlarda sosyo kültürel eğitim yapılabileceği düşünülmektedir. Böylece öğrencilerin geçmişe ait kültürlerini tanımaları, onu sevmeleri ve saygı duymaları sağlanabilir. Ayrıca kimlik oluşumu için önemli bir evre olan erken çocukluk döneminde, öğrenciler geçmişinde yaşamış ünlü Türk büyükleri ile kendilerini özdeşleştirerek kimlik gelişimine katkı sağlanabilir. Bu amaçla, gerek okul öncesi kurumlarının bağlı olduğu Milli Eğitim Bakanlığı gerekse medya kendi üzerine düşeni yapmalı, bu tür konular için çizgi film, ront, şarkı, hikâye ve diğer materyaller öğretmenin ulaşımına sunulmalıdır. Ayrıca okul öncesi öğretmenleri ve öğretmen adaylarına konu ile ilgili eğitim verilerek okullarda sosyo-kültürel konuların işlenişi ve önemine dair vurgular yapılmalıdır. Bu çalışma erken çocukluk döneminde geçmiş olgusunu içinde barındıran sosyo kültürel konuların öğretilmesine yönelik örnek bir çalışmadır. Bundan sonra yapılacak çalışmalarda bu tür örnekler artırılarak sosyo kültürel konuların nasıl öğretileceği ve çocukları ne yönde etkileyeceğine dair çalışmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Black, S. (2006). Is science education failing students? *American School Board Journal*. November, 48-50.
- Balcı, A. (2009). *Sosyal bilimlerde araştırma*. Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Bekman, S. (1999). *7 çok geç! Erken çocukluk eğitiminin önemi üzerine düşünceler ve öneriler*. İstanbul: Anne Çocuk Eğitim Vakfı (Açev) Yayınları
- Budak, S. (2000). *Psikoloji sözlüğü*. Ankara: Bilim Sanat Yayınları
- Büyüköztürk, Ş., E. Çakmak, Ö. Akgün, Ş. Karadeniz & F. Demirel (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi
- Cansever, T. (2005). *Mimar Sinan*. 1. Baskı. İstanbul: Albaraka Türk Yayınları: 24
- Chapin, J. R. & R. G. Messick. (1999). *Elementary social studies. a practical guide*. 4. Edition. Newyork: Longman
- Coşkun-Keskin, S. (2007). *Sosyal bilgiler derslerinde empati becerilerine dayalı öğretim tekniklerinin kullanılması*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul
- Daysal-Ersoy, D. (2011). *Erken çocukluk döneminde sosyo-kültürel eğitim: ünlü türk büyükleri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya
- Demiriz, S., A. Karadağ & İ. Ulutaş. (2003). *Okul öncesi eğitim kurumlarında eğitim ortamı ve donanım*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Farris, P. J. (2001). *Elementary&middle school social studies an interdisciplinary instructional approach*. Third Edition. USA: Mc Graw Hill
- Ercan, S. (2010). *Fen öğretiminde yaratıcı düşünme tekniklerinden sinetik kullanımına yönelik bir eylem araştırması*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü, Sakarya
- Friedman, S. (2005). Teaching and learning about social studies/ Social studies in action. *Young Children*, 1-5.
- Gordon, W.J.J. (1961). *Synaptic-the Development of Creative Capacity*. New York: Harper & Row
- Jackman, H. L. (2001). *Early education curriculum: A child's connection to the world*. 2. Edition. USA: Delmar Thomson Learning
- Johnson, J.E, J.F. Christie & T.D. Yawkey. (1998). *Play and early childhood development*. 2. Edition. Newyork: Longman
- Kroghl, S.L. & K. L. Slentz. (2001). *The early childhood curriculum*. London: Lawrance Erlbaum Assocraater
- Lannes, D., L. Flavoni & L. De Meis (1998). The concept of science among children of different ages and cultures. *Biochemical Education*. 26, 199-204.
- MEB. (2003). *Okul öncesi eğitim programı (36-72 aylık çocuklar için)*. Ankara: Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü.<http://ooegm.meb.gov.tr/program/program%20kitabi.pdf>.
- Mindes, G. (2005a). Teaching and learning about social studies/ Social studies in today's early childhood curricula. *Young Children*. September, 1-8.
- Mindes, G. (2005b). Teaching and learning about social studies/ Print, multimedia, and online resources for teaching and learning about social studies. *Young Children*. September, 1-3.
- Nash, J. M. (1997). *Fertile minds*. Retrieved from <http://www.time.com/time/magazine/article/0,9171,985854-2,00.html>
- NCSS. (1988). *Social studies for early childhood and elementary school children: preparing for the 21st century*. Retrieved from <http://www.socialstudies.org/positions/elementary>
- Pepler D.J. & H. S. Ross. (1981). The effect of play on convergent and divergent problem solving. *Child Development*. 52, 1202-1210.
- Poyraz, H. & H. Dere (2003). *Okul öncesi eğitimin ilke ve yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık

- Parker, C. W. & J. Jarolimek (1997). *Social studies in elementary education*. New Jersey: Prentice- Hall, Inc.
- Reiersen, R. (2011). Early childhood development and the benefits of wooden jigsaw puzzles. *Kids and Teens*. Retrieved from <http://ezinearticles.com/6119900>
- URL 1: www.icgoru.com/makale/psiktoplulukbakis.shtml
- URL 2: <http://www.etemlevent.com/makaleler/okul-oncesi-egitim-sorunlari.html:1>
- URL 3: <http://www.cocukgelisimi.gen.tr/okul-oncesi-egitim/okul-oncesi-egitimin-onemi/45-okuloncesi-egitiminonemi.html>
- URL 4: <http://www.naeyc.org/files/yc/file/200509/SocialStudiesBooksBTJ905.pdf>
- Woolfolk, A.E. (1998). *Educational psychology*. 7. Edition. USA: Allyn and Bacon
- Woods, M. (2005). *Introduction to early childhood studies. early childhood studies A holistic introduction*. Ed: J. Taylor and M. Woods. Second Edition. P: (viii- 1). UK: Hodder Arnold
- Yavuzer, H. (2002). *Doğum öncesinden ergenlik sonuna çocuk psikolojisi*. 22. Basım. İstanbul: Remzi Kitabevi
- Yıldırım, A. & H. Şimşek (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. 5. Basım. Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Yiğit, Ö. & T. Sezer (2009). Okul öncesi dönemde sosyal bilgiler eğitimi. *Çocuk Çocuk*. 87, 10-13.